

Çanakkale’de Yorgan Sanatının İncelenmesi

The Investigation Of Quilt Art In Çanakkale

Dr. Öğretim Üyesi Aylin ÖZCAN

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Tekstil Tasarımı Bölümü aylinozc@comu.edu.tr
Çanakkale/Türkiye

ÖZET

Yorgancılık çeşitli kültürlerin tekstil el sanatı sınıflamasında önemli bir yerde değerlendirilmektedir. Dünyada da özellikle Amerika Birleşik Devletleri, Kanada, Avustralya gibi ülkelerde İngilizce’de adına quilting adı verilen bu sanat Anadolu coğrafyasında da yorgancılık adıyla bilinen el emeğine dayanan önemli bir tekstil geleneğidir. Araştırmada Çanakkale merkezde yorgancılık sanatını sürdüren ustalarla 2013 yılında görüşmeler yapılmış, üretilen yorganların renk, kompozisyon, kullanılan üretim teknikleri tespit edilmiştir. Gelişen teknolojiye karşıt olarak önemli tekstil el sanatlarından biri olan yorgancılığın Çanakkale ilinde yaşatılmasına yönelik millî kültür bağlamında ele alınması önemli görülmüş, gelecek nesillere aktarılması ve yaşatılmasına dair benzer çalışmalara örnek teşkil etmesi amaçlanmıştır. Araştırmada Çanakkale’de yorgancılığın geleneksel yöntemle sınırlı da olsa sürdürüldüğü, yorgan ustalarının işlemeleri yaparken hazır olan motif kalıpları kullandıkları, motiflerde bitkisel ve geometrik özellikler bulunduğu, yöresel isimlerle anıldığı, talep doğrultusunda üretilen yorgan ölçülerinin 190 cm en, 210 cm boy ölçülerinde çift kişilik üretildiği, kumaş türü olarak yorgan yüzünde ipek saten, astarında cm’de 42-46 çözgü tel sayısında beyaz astarlık pamuklu kumaşlar kullanıldığı, dolgu malzemesi olarak % 100 pamuk kullanıldığı saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: tekstil el sanatı, yorgancılık, Çanakkale yorgancılığı

ABSTRACT

Quilting is an important textile handicraft in various cultures. This art called quilting in English in the world, especially for the countries such as the United States of America, Canada, Australia, is an important textile tradition that requires hand-made talent, also known in Anatolia. In the research realized in 2013, interviews were conducted with the craftsmen who were engaged in the art of quilting in the center of Çanakkale. As opposed to developing technology, it will be used for the survival of quilting, one of the important textile crafts, in Çanakkale transferring to the future generations. In this research, while quilting in Çanakkale is limited to traditional methods, it is understood that the patterns of the quilt masters use ready-made motifs, which have vegetal and geometrical features in the composition. White coloured cotton fabrics for lining consisting of 42-46 warp yarns in one cm, 100 % cotton fibre is used as filling material.

Keywords: textile handicraft, quilting, quilting of Çanakkale

1. GİRİŞ

Tekstil el sanatlarından biri olan *yorgancılık* Anadolu kültüründe önemli bir yere sahip olmuştur. Tarihte insanoğlu doğanın hoyrat koşullarına karşı bedenini ve yaşam alanlarını izole etmeye çalışmıştır. Bedenini öncelikle giysi denilen tekstil ürünleriyle sarmalamış ve zamanla estetik algıya dayalı olarak süsleyici öğelerle desteklemiştir. Benzer durum kullanım eşyalarında da görülür. Sığınak olarak düzenlediği ortamlar, gerek yapısal gerekse estetik yönlerden teknolojiye göre değişerek kullanıma sunulmaktadır. Günümüz tekstil endüstrisinde teknolojik imkanlar kullanılarak ev mefruşatı kapsamında değerlendirilen yorgan, takım halinde üretilen ve pazara sunulan tekstil ürünü olmuştur. Ancak geleneksel olarak sürdürülen el emeğine dayalı yorgancılık sanatından çok uzak kalmaktadır. Geleneksel anlamda yorgancılık özellikle Anadolu’nun çeşitli yörelerinde geçmişte yapılmış ve günümüzde de sürdürülen geleneksel kültürümüzün göstergesi olmuştur.

Yorgan, yatakta örtünmeye yarayan içi pamuk, yün ile doldurulan, beyaz pamuk kumaştan astarlanan, yüzü çeşitli desenlerle bezeli ve parlak veya mat görünümlü güzel kumaşlarla yapılan geniş örtülerdir (Şimşek, 1969: 23). Anadolu’da koyun, keçi gibi hayvanlardan elde edilen yünün temizlenmesi, çeşitli açma işlemlerinden geçirilmesi, çeşitli ilkel aletlerle iplik haline getirilmesi ve elde edilen ipliklerle geliştirilen tezgâhlar üzerinde kumaşın dokunması yorgan sanatı için önemli kronolojik basamaklar olmuştur. Yorganların içinin yün veya pamuk ile doldurularak dikilmesi Anadolu kültüründe yerini almıştır. Zamanla oluşturulan esnaf dernekleri kayıtlarına girmiş ve sanat olarak değerlendirilmeye başlanmıştır (Kaya, 1992: 35).

Yorgan özel amaçlar için üretildikleri gibi günlük kullanıma uygun olarak üretilmişlerdir. Özel kullanımlar için üretilen yorganlar; çeyiz yorganı, sünnet yorganı, bebek yorganı ve yas yorganı gibi isimlerle anılmaktadır (Göğceli, 1943: 4-5).

2. ÇANAKKALE’DE YORGANCILIK

Çanakkale’nin tarihî sokakları arasında gezinirken yorgancılıkla mesleğini sürdüren esnaflar karşımıza çıkar. Renk renk parlak saten, patiska ve Amerikan kumaşlar, çuvalların içinde dolgu malzemesi olarak kullanılan yün, pamuk ve sentetik elyaflar, üretimi devam eden veya üretimi tamamlanmış farklı desen alternatifleri ve yüzey tasarımlarına estetik örnekler sunan dokularda yorganlar sanat eserleri gibi dururlar. Günümüzde sipariş üzerine yapılan nadir de olsa geleneksel değerlerin yaşatıldığına tanık olmak mümkündür. Çanakkale yorgalarında bitkisel motif olarak kabak çiçeği, geometrik motif olarak da yelpaze motifinin daha çok tercih edilen motifler olduğu, talep doğrultusunda üretilen yorgan ölçülerinin 185 cm-200 cm en, 215 cm-225 cm boy ölçülerinde çift kişilik üretildiği, kumaş türü olarak yorgan yüzünde ipek saten ve deri saten, astarında cm’de 42-46 çözümlü tel sayısında beyaz astarlık pamuklu kumaşlar kullanıldığı, dolgu malzemesi olarak %80 yün, %14 pamuk kullanıldığını öğreniyoruz.

Çanakkale’de yorgancılığı büyük bir sevdâ ile sürdüren esnaflarla yapılan karşılıklı görüşmeler yardımıyla mesleğin incelikleri hakkında bilgiye ulaşılmıştır. Çekilen fotoğraflar ise oluşturulan belgeleme formları ile analiz edilmiş ve yorumlanmıştır. Yapılan alan araştırmasında yorgan ustaları Hakan Okan ve İsmail Uysal ile röportaj yapılmış ve her birine ait üçer adet yorgan toplamda altı yorgan üzerinden yorgan yöresel isimleri, ölçüleri, kaç yıllık oldukları, kullanılan malzemeler, renk ve teknik özellikleri (desen, kompozisyon özellikleri) tespit edilmeye çalışılmıştır. Tamamıyla geleneksel üretim tekniklerinin kullanıldığı üretim safhalarında pamuklu kumaşlar, saten kumaşlar, dolgu malzemesi olarak da pamuk elyaflar kullanılmaktadır. Araştırma kapsamında Hakan Okan atölyesinde işlem basamakları gözlemlenmiş ve bilgilere erişilmiştir.

2.1. Hakan Okan Yorgan Evinde Yorgan Üretimi

Yorgan ustası Hakan Okan, aldığı siparişler doğrultusunda geleneksel yöntemlerle yorgan üretmeye devam eden ve bu sanatın yaşatılmasına destek olan bir ustadır. Ürettiği yorganlarda malzeme olarak pamuk elyaf, saten ve pamuklu kumaşlar, yüz olarak kullandığı saten kumaşa uyumlu renklerde pamuklu iplikler, birleştirmede kumaş renklerine uygun dikiş iplikleri ile çalışmaktadır. Büyük zahmetler neticesinde ortaya çıkardığı yorganların üzerinde çeşitli desenler, oyulgama denilen süsleme özelliğini veren dikiş çeşidi ile sağlanmaktadır.

Yorgan dikiminde ilk adımı astar ile yüzü oluşturan iki kumaş katının dört kenarının dikilmesi işlemi oluşturur. Kumaşların ters yüzlerinden yapılan dikim işlemi diğer bir ifadeyle çatma işlemine yörede *peyim dikimi* denir. Kısa kenarlardan birinde bir metre kadar bırakılan yırtmaç veya açıklık sonraki aşamalarda yorganın tersyüz edilmesini sağlamak için yapılır (Şekil 1).

Şekil 1. Yorganın Çatma İşlemi veya Peyim Dikimi

Bu işlemin ardından yorganın içinde kullanılacak pamuk elyafının açılması ve kabartılması aşaması gelmektedir (Şekil 2).

Şekil 2. Hallaç Makinesine Pamuk Atma

Peyim dikiminden sonra yorganın ters yüzünün üstüne hallaç makinesinde işlem görmüş, makinede açılmış pamuk yerleştirilir. Kızılıcak, nar ya da zeytin ağacından 100-120 cm uzunluğunda ince bir sopa yardımıyla pamuk eşit oranda yüzeye dağıtılır. Bırakılan bir metrelik açıklıktan yorgan tersyüz yapılır. Böylece pamuk tabakası yorgan yüzüyle astar arasına yerleşmiş olur (Şekil 3).

Şekil 3. Pamuğun Doldurulması

Yorganın açık bırakılan kenarı dikişle kapatılır. Buna *ağız dikişi* denir (Şekil 4). Ara kata alınan pamuğun düzgün ve dengeli dağılımını sağlamak amacıyla ön ve arka yüzden sık aralıklarla sopalama işlemi yapılır. Sopalama işlemi sık tekrarlanmalıdır çünkü ne kadar sık işlem yapılırsa elyafın düzgün olması, açılması ve kabarık olması sağlanmış olur (Şekil 5). Yorgan yüzü, pamuk elyaftan dolgulu kat ve astar teğel dikişiyle sabitlenmeye çalışılır. Uzun kenarlardan 20 cm kadar içerden yapımına başlanan teğel ile içte bir çerçeve oluşturulur. Yorganın astar yüzü içe gelecek şekilde uzunlamasına ortadan ikiye katlanır (Şekil 6). Kenar dikişi 10 cm kadar içerden yapılır. *Çubuk*, *temel çubuk*, *irilemesi* gibi isimler alan bu dikiş yorganın dörtkenarında yeterli pamuğun bırakılmasını sağlar. Yorgan yüzünü süsleyecek motiflerin yüzeye düzgün bir şekilde yerleştirilmesi kenar çubuğunun düzgün dikilmesine bağlıdır. Yorgan kenarından 3 cm içeride dörtkenarı çerçeveleyen sık dikiş bulunur. Yorganın kenarında pamuğunun kaymasını tamamen önlemek ve yorgan kenarını daha düzgün göstermek amacıyla yapılan bu dikişe *zırh*, *ufaklama dikişi* gibi adlar verilir. Bundan sonra motiflerin çizileceği bir zemin elde edilmiş olur.

Yorgan yüzünde yapılacak kompozisyon tebeşir tozuna batırılmış bir sicim, cetvel, pergel ve mukavva kalıplar yardımıyla oluşturulur. Motifler çizildikten sonra yorgan ters çevrilip sopalanarak tebeşir tozunun fazlası atılır. Teğel dikişleri sökülür. Başparmak ve işaret parmağı kontrolünde desenler dikilmeye başlanır. Dikiş kolaylığı için orta parmağa yüksük takılır.

Şekil 4. Yorganın Ağız Dikim İşlemi

Şekil 5. Pamuğun Yorgan İçinde Eşit Dağıtılması

Dikiş esnasında pamuklu dolgulu katın, yüz ve astarın birlikte dikilmesi önemlidir. *İzmir dikişi* denilen ve üç katın birlikte dikilmesi yorganın kullanışlılığını sağlar.

Şekil 6. Yorganın Dikime Hazırlanışı

Şekil 7. Kullanılan Malzemeler

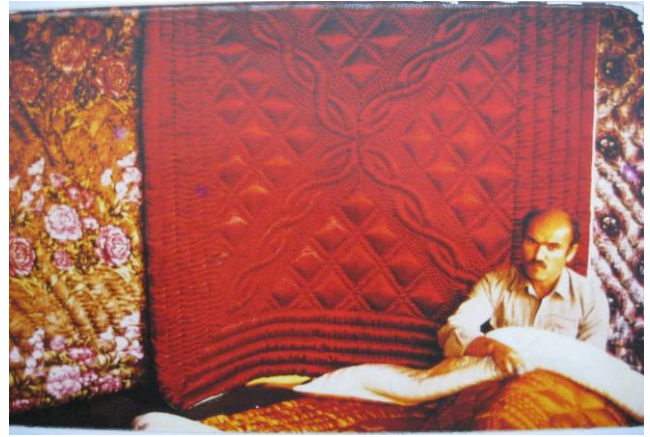
Yorgan dikimine kabarık görünmesi gereken motiflerin dikişiyle başlanır. Daha sonra baskı yapılması gereken yerler dikilir (Şimşek, 1995: 100). Desenlemede stilizasyona bazen de soyutlamaya varan yeni yorumlar, düzenlemeler yapılır. Desenler duyguları yansıtan özgün nitelikli ya da hazır kalıplarla oluşturulabilir. Deseni daha iyi göstermesi açısından kullanılan kumaşın tek renk ve parlak olması önemlidir. Bu nedenle saten ve ipekli kumaşlar tercih edilir (Anonim, 1995:

89). Yorgan üzerindeki motiflerde geometrik, bitkisel ve figürlü bezemeler kullanılabilir. Yorganlarda dörtkenarda bir veya iki sıra görülen düz çizgi deseni çerçeve oluşturmakla beraber, yorganın düzgün bir forma ve desen özelliğine sahip olmasında önemli görülmektedir (Şekil 8).

Şekil 8. Yorgan Ustası Hakan Okan Deseni Oluştururken

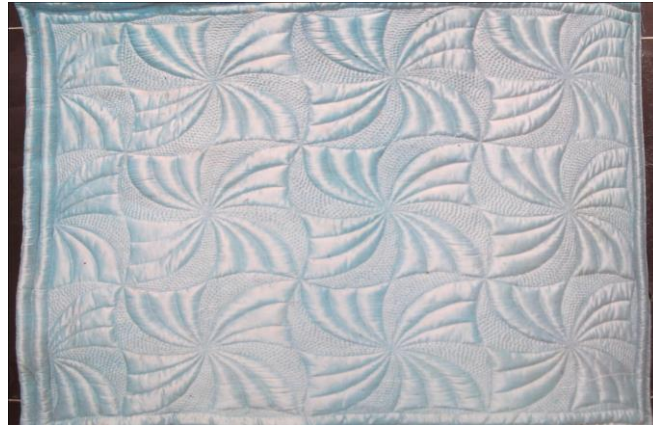
Aşağıda İsmail Uysal'ın atölyesinde bitmiş olan yorganlar görülmektedir (Şekil 9).

Şekil 9. İsmail Uysal'ın Yorgan Evi

3. BULGULAR

Araştırma kapsamında 2013 yılında arşivlenen 6 yorgan detaylı olarak incelenmiştir. Üç adet yorgan Hakan Okan'a, diğer üç yorgan ise İsmail Uysal' a aittir.

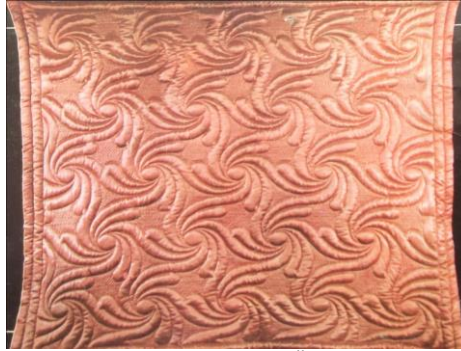
Şekil 10. Hakan Okan'ın Ürettiği Yorgan

Hakan Okan'ın ürettiği bu yorgan (Şekil 10), yaklaşık 80-90 yıllık olup, yöresel adı *fırıldaktır*. Bu desen kaynaklara göre genelde çarkıfelek olarak da bilinmektedir. Yorgan motifi, 18. yüzyıl- 19. yüzyıl Çanakkale seramik tabaklarında görülen çarkıfelek motifine benzemektedir (Şekil 11). (Suna&İnan Kırâç koleksiyonu, http://seramik.kaleicimuzesi.com/seramik_tr.php?sid=15&page=2).

Şekil 11. Çanakkale Yöresi 18. Yüzyıl- 19. Yüzyıl Çarkıfelek Motifli Seramik Tabak
(http://seramik.kaleicimuzesi.com/seramik_tr.php?sid=15&page=2 Suna&İnan Kırâç koleksiyonu)

Yorganın eni 190 cm, boyu 210 cm'dir. Yorganın yüzünde saten kumaş, dolgusunda pamuk elyaf kullanılmıştır. Astarı pamuklu kumaştandır. Yorgan yüzünde mavi renk astarında beyaz renk kullanılmıştır. Kompozisyonu oluşturan figürlü bezeme fırıldak ismini taşımakta ve geometrik bezemeyi oval üçgenler oluşturmaktadır. Desenleme için uygulanan oyulgama dikişi elde yapılmıştır.

Şekil 12. Hakan Okan'ın Ürettiği Yorgan

Hakan Okan'ın ürettiği bu yorgan (Şekil 12), yaklaşık 80-90 yıllık olup, yöresel adı *altı yaprak pervanedir*. Bu yorgan üzerinde görülen motif de Çanakkale seramik tabağındaki motif ile benzerlik göstermektedir (Şekil 13). Yorganın eni 190 cm, boyu 210 cm'dir. Yorganın yüzünde saten kumaş, dolgusunda pamuk elyaf kullanılmıştır. Astarı pamuklu kumaştandır. Yorgan yüzünde turuncu renk astarında beyaz renk kullanılmıştır. Kompozisyonu oluşturan figürlü bezeme pervane ismini taşımakta, bitkisel bezemeyi yaprak, geometrik bezemeyi ise daire oluşturmaktadır. Yorgan yüzünde gördüğümüz desenler oyulgama dikişi ile yapılmıştır.

Şekil 13. Çanakkale Yöresi 18. Yüzyıl-19. Yüzyıl Çarkıfelek Motifli Seramik Tabak
(http://seramik.kaleicimuzesi.com/seramik_tr.php?sid=15&page=2 Suna&İnan Kırâç koleksiyonu)

Şekil 14. Hakan Okan'ın Ürettiği Yorgan

Şekil 14'te Hakan Okan'ın ürettiği yorgan yaklaşık 80-90 yıllıktır. Yöresel adı *dörtlü S parkedir*. Yorganın eni 190 cm, boyu 210 cm'dir. Yorganın yüzünde saten kumaş, dolgusunda pamuk elyaf kullanılmıştır. Astarı pamuklu kumaştandır. Yorgan yüzünde mavi renk astarında beyaz renk kullanılmıştır. Kompozisyonu oluşturan figürlü bezeme dörtlü S parke ismini taşımakta, geometrik bezemeyi dikdörtgen ve oval çizgiler oluşturmaktadır. Oyulgama dikişi ile desenlendirme yapılmıştır.

Şekil 15. İsmail Uysal'ın Ürettiği Yorgan

Yorgan ustası İsmail Uysal'ın ürettiği bu yorgan (Şekil 15) yaklaşık 40 yıllıktır. Yörede *tavan nakışlı* olarak bilinmektedir. Yorgan üzerindeki motif Hayri İnal Konağı ahşap tavan süslemesi ile benzerlik göstermektedir (Şekil 16) (<https://bozoksempozyumu.bozok.edu.tr/dosya/cilt4/315-331.pdf>).

Şekil 16. Hayri İnal Konağı Tavan Süslemesi (<https://bozoksempozyumu.bozok.edu.tr/dosya/cilt4/315-331.pdf>)

Yorgan ölçüleri 190 cm en, 210 cm'dir. Yorganın yüzünde mor renkli saten kumaş, astarında beyaz pamuklu kumaş, dolgusunda pamuk kullanılmıştır. Tavan nakışlı adı verilen deseni yaprak ve çiçekle bitkisel bezemeler, dikdörtgen ve kavisli çizgilerden geometrik bezemeler oluşturur. Desenler oyulgama dikişi ile oluşturulmuştur.

Şekil 17. İsmail Uysal'ın Ürettiği Yorgan

İsmail Uysal'ın ürettiği bu yorgan (Şekil 17), 40 yıllıktır. Yörede *tavus kuşu* olarak bilinmektedir. Bu yorgan üzerinde gördüğümüz benzerliği Konya Karatay Müzesi "Tavus kuşu Figürlü Kubad Abad Çinilerinde de görmek mümkündür (Şekil 18) (<http://cinili.com/archive/karatay-medrese-konya-single-star-tile-motifs-yildiz-tek-karo-motifleri/>).

Şekil 18. Konya Karatay Medresesi, Çini Eserleri Müzesi, "Tavus kuşu Figürlü Kubad Abad Çinileri (<http://cinili.com/archive/karatay-medrese-konya-single-star-tile-motifs-yildiz-tek-karo-motifleri/>)

Yorgan ölçüleri 190 cm en, 210 cm'dir. Yorganın yüzünde pembe renkli saten kumaş, astarında beyaz pamuklu kumaş, dolgusunda pamuk kullanılmıştır. Tavus kuşu desenini; daire, kavisli ve oval çizgilerden geometrik bezemeler oluşturur. Desenleri oluşturmak için oyulgama dikiş tekniği uygulanmıştır.

Şekil 19. İsmail Uysal'ın Ürettiği Yorgan

İsmail Uysal'ın ürettiği bu yorgan (Şekil 19), 40 yıllıktır. Yörede mekik olarak bilinmektedir. Yorgan üzerindeki motifin bir benzerini Leningrad Hermitage müzesinde sergilenmekte olan bir halı üzerinde de görülmektedir. Bu halı Pazırık'ta 1947 ve 1949 yılları arasında arkeolog Sergei Rudenko tarafından bulunmuş olup, M.Ö. 4. yüzyıla tarihlenmektedir. Halı üzerindeki motife Hun

Yıldızı adı verilmektedir (Şekil 20). Bu yıldız, Türklerin “Tört bulunğ” imine yaklaşan ve güneş simgesi ile nilüfer çiçeğinin karışımından oluşan bir simgedir (Tekçe, 1993: 98).

Şekil 20. Pazırık'ta Bulunan Halı Üzerindeki Hun Yıldızı Motifi (Tekçe, 1993: 98)

Yorgan ölçüleri 190 cm en, 210 cm'dir. Yorganın yüzünde gri renkli saten kumaş, astarında beyaz pamuklu kumaş, dolgusunda pamuk kullanılmıştır. Mekik desenini; badem adı verilen bitkisel motifler, geometrik bezemeyi düz ve oval çizgiler oluşturur.

4. SONUÇ

Yorgancılık çeşitli kültürlerde önemli bir tekstil el sanatı sınıflamasında yer alır. İngilizcede “quilting” adı verilen bu sanat Anadolu coğrafyasında da yorgancılık adıyla bilinen el emeğine dayanan önemli bir tekstil geleneğidir. Araştırmada Çanakkale merkezde genellikle yorganlarda bitkisel motif olarak kabak çiçeği, geometrik motif olarak da yelpaze motifinin daha çok tercih edilen motifler olduğu, talep doğrultusunda üretilen yorgan ölçülerinin 185 cm-200 cm en, 215 cm-225 cm boy ölçülerinde çift kişilik üretildiği, kumaş türü olarak yorgan yüzünde ipek saten ve deri saten, astarında cm'de 42-46 çözgü tel sayısında beyaz astarlık pamuklu kumaşlar kullanıldığı, dolgu malzemesi olarak %80 yün, %14 pamuk kullanıldığı tespit edilmiştir. Alan araştırması sırasında karşılıklı görüşmeler yaptığımız yorgan ustaları Hakan Okan ve İsmail Uysal'dan edinilen bilgilere göre Çanakkale'de yorgancılığın az talep gördüğü anlaşılmaktadır. Yörede yorganların gelin çeyizi olarak daha çok yaptırıldığı, çift kişilik yorgan üretildiği, yorgan yüzünde kumaş olarak ipek saten, astar için pamuklu kumaşlar tercih edildiği ve sağlık açısından pamuk elyaf dolgusunun talep edildiği tespit edilmiştir.

Hakan Okan ustanın atölyede yorgan yapım süreçleri incelenmiş, kendisinden edindiğimiz bilgiler kayıt altına alınmıştır. Çanakkale'de astarlık ve yorgan yüzü olarak kullanılan saten kumaşları birleştirme tekniğine *peyim dikimi* denildiğini, dolguda kullanılan pamuk elyafının hallaç makinesinde açılıp kabartıldığını, pamuğun yorganın içine doldurulduğunu, yırtmaç olarak bırakılan açıklığın daha sonra dikildiğini ve bu işlemin *ağız dikiş* işlemi olduğunu, sopa yardımıyla pamuğun eşit dağıtılması ve kabarık olmasının sağlandığını, teğel işlemleri ile üç katmanın bir arada tutulduğunu, yorgan üzerinde *çubuk*, *temel çubuk*, *irilemesi* gibi adlarla bilinen dikişlerin yapıldığını, pamuğun kenarlarda kaymasının tamamıyla önlenmesi için *zırh*, *ufaklama* denilen dikişlerin yapıldığı, bu işlemlerden sonra yorgan üzerine motiflerin çizildiği ve tüm desenin (önce kabarık olması istenen motifler dikilir) *oyulgama dikişi* denilen dikişle yapılıp yorganın tamamlandığı tespit edilmiştir. Motifler hazır kalıplar yardımıyla çizilmektedir. Desenin estetik olarak görüldüğü yorgan yüzünde kullanılan kumaş türleri tek renkli, ipek saten kumaşlardır. Dolgu malzemesi olarak sağlıklı olması açısından pamuk elyaf kullanıldığını ve yine sağlıklı olması nedeniyle beyaz renkli pamuklu astarlık kumaşlar kullanıldığı saptanmıştır. Her iki yorgan ustasının çalışma usulü bu şekildedir. Ayrılan noktaları farklı desen kompozisyonları oluşturmaları, yorganların renk özelliklerinin değişik olması, atölyelerinde kayıtlanan yorganların daha önceden üretilmiş örnekler arasından seçilmiş olmaları (40 yıllık veya 80-90 yıllık yorganlar)dır. Her iki yorgan sanatçısı, yorganları üzerinde bitkisel, geometrik ve figüratif desenleri kullanmışlardır. Desenleri oluştururken oyulgama dikişi ile estetik ürünler ortaya çıkarmışlardır.

Hakan Okan'ın ürettiği Şekil 10'da yer alan yorgan üzerindeki *fırıldak* motifi ile Şekil 12'deki yorgan üzerindeki *altı yaprak pervane* motifleri, 18. yüzyıl- 19. yüzyıl Çanakkale seramik tabaklarında görülen *çarkıfelek* motifine benzemektedir.

Yorgan ustası İsmail Uysal'ın ürettiği Şekil 15'teki yorgan üzerindeki *tavan nakışlı* adı verilen motiflerden oluşan kompozisyon, Hayri İnal Konağı (Şekil 16) ahşap tavan süslemesi ile benzerlik göstermektedir.

İsmail Uysal'ın ürettiği yorgan (Şekil 17) üzerindeki *tavus kuşu* motifinin Konya Karatay Müzesi "Tavus Kuşu Figürlü Kubad Abad Çinileri ile benzerliği dikkati çekmektedir.

İsmail Uysal'ın Şekil 19'da gördüğümüz yorganı üzerindeki *mekik* motifinin Pazırık'ta 1947 ve 1949 yılları arasında arkeolog Sergei Rudenko tarafından bulunmuş halı üzerindeki *Hun Yıldızı Motifi* arasında benzerliği bulunmaktadır.

Araştırma neticesinde; yorgancılığın zahmetli, yoğun el emeği gerektiren, uzun zaman alan bir süreçten oluştuğu, dolayısıyla kıymetinin arttığı ve kültürel değerimiz arasında önemli bir yere sahip olması gerektiği ortaya çıkmaktadır.

KAYNAKÇA

Anonim. (1995). Vizyon Dekorasyon, Yaz.Zafer Mintaş, Sayı: 15, 1995.

Göğceli, K. S.(1943). Ağıtlar I, Türk Sözü Matbaası, Adana.

Kaya, F. E.(1992). Yorgan Sanatı, Kültür ve Sanat Dergisi, Sayı:13.

Şimşek, A. S.(1969). Mensucat Folkloru, Öztürk Basımevi, İstanbul.

Şimşek, S.(1995). "Emirdağ Çarşı Yorganları", Emirdağ Kültür Araştırmaları Sempozyumu, Afyon Eskişehir Emirdağ Kaymakamlığı Köylere Hizmet Götürme Birliği.

Tekçe, E. F. (1993), Pazırık, Altaylardan Bir Halının Öyküsü, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.

İnternet Kaynakları

<https://bozoksempozyumu.bozok.edu.tr/dosya/cilt4/315-331.pdf>

(M. Mustafa ÖNAL, Seda ÇELLEK, "İç Anadolu'da Geleneksel Türk Evleri, Yapısal Özellikleri, Yozgat ve Kırşehir Örneği" s. 315-331, I.Uluslararası Bozok Sempozyumu Bildiri Kitabı, Bozok Üniversitesi yayınları, ISBN 978-605-60996-3-2).

<http://cinili.com/archive/karatay-medrese-konya-single-star-tile-motifs-yildiz-tek-karo-motifleri/>

http://seramik.kaleicimuzesi.com/seramik_tr.php?sid=15&page=2 (Suna&İnan Kırarç koleksiyonu)

Kaynak Kişi Künyesi

Adı Soyadı : İsmail UYSAL
Doğum Yeri ve Yılı : Ayvacık/1949
Mesleği : Yorgancı
Öğrenimi : İlkokul
Adresi : İsmet Paşa Mah. Hacı Ulu Sok./21, Çanakkale

Adı Soyadı : Hakan OKAN
Doğum Yeri ve Yılı : Balıkesir/1966
Mesleği : Yorgancı
Öğrenimi : Lise
Adresi : İsmet Paşa Mah. Asaf Paşa Cad./22, Çanakkale